

Politica energetică – Prioritate a Președinției Române a Consiliului UE

Începând cu 1 Ianuarie 2019, România va deține Președinția Uniunii Europene timp de șase luni. În această perioadă, prioritățile Uniunii, dar și ale României vor fi înaintate prin dialogul între Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, și Parlamentul European, în vederea adoptării proiectelor legislative cheie atât pentru Președinție, cât și pentru UE.

Politică energetică se numără printre cele zece priorități ale Comisiei Juncker, energia fiind plasată în centrul Uniunii Europene chiar din 1951, o dată cu înființarea Comunității cărbunelui și oțelului. Concret, propunerea de a realiza o Uniune Energetică lansată de Comisia Europeană în 2015 reprezintă o oportunitate pentru economia în creștere a României, dar și pentru dezvoltarea unui sector care ar putea întări poziția întregii Uniuni, mai ales în negocierile cu Rusia pentru contractele aprovizionării cu gaze naturale. UE importă mai mult de jumătate din energia pe care o consumă, dependența sa de import fiind considerabilă pentru petrolul brut (mai mult de 90%) și gaze naturale (66%).

Reducerea emisiilor de CO₂ și asigurarea securității energetice reprezintă un obiectiv pentru majoritatea statelor membre UE, însă este necesar să se țină cont și de diferențele între ele în ceea ce privește dependența legată de importurile de energie, capacitatea de dezvoltare și realitățile socio-economice (cum ar fi nevoia de a proteja consumatorii vulnerabili). Pe de altă parte, UE s-a angajat ca până în 2050, să reducă gazele cu efect de seră cu 80-95% față de nivelurile înregistrate în 1990. Comisia a analizat implicațiile acestui fapt în „Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050”. Marea Britanie se numără printre Statele membre care au susținut acest obiectiv, însă după ce Brexit va deveni o realitate, obiectivele Comisiei pentru pachetul „Energie curată pentru toți europenii” vor trebui revizuite.

1. Politica energetică - prerogativă națională?

Independent de politica energetică a Uniunii, deciziile cheie cu privire la ansamblul de surse care furnizează generarea de energie rămân prerogativa statelor membre. Politica energetică a UE poate fi utilizată ca referință pentru astfel de decizii, însă energia rămâne un subiect politic sensibil și, prin urmare, este supusă climatului social și politic care variază la nivel național.

"Statele Membre sunt reticente în ceea ce privește investițiile în energia nucleară, și preferă sursele regenerabile pentru o energie mai sigură, accesibilă și durabilă"

Una din problemele recurente în ceea ce privește aplicarea unei politici energetice la nivel European este legată de diferențele de dependență energetică a Statelor membre, dar și de legăturile actuale și trecutul istoric cu Rusia – cel mai mare furnizor de gaze naturale, petrol nerafinat și cărbune pentru UE.

Un subiect cu sensibilitate politică, energia nucleară este una dintre

cele mai importante surse de energie în UE. Raportului pe 2015 al "Uniunii energetice" constată că "UE este una dintre cele doar trei economii majore care generează mai mult de jumătate din energia electrică fără a produce gaze cu efect de seră, 27% produse din surse regenerabile de energie și alte 27% produse din energia nucleară". Cu toate acestea, statele membre sunt reticente în ceea ce privește investițiile în energia nucleară, și preferă sursele regenerabile pentru o energie mai sigură, accesibilă și durabilă.

O problemă constantă rămân necesitățile diferite ale Statelor Membre UE în ceea ce privește importul de energie. Spre exemplu, unele state membre importă 100% surse energetice din Rusia, pe când altele, se aprovizionează cu mai puțin de 5% din aceeași sursă. În special după valul de extindere din 2004, dependența energetică a UE a continuat să crească, depășind

53,4 % importuri energetice în 2014(Eurostat). Trei grupuri de state membre pot fi identificate, în funcție de necesitățile energetice:

- Dependență scăzută de importuri energetice (sub 5% importuri): ES, SE, UK, NL, PT, BE și EI.
- Dependență medie : FR, DE, IT
- Dependență ridicată de importuri energetice: AT, CZ, RO, GR, HU, PL, SL, SK, FI, LT, LV. Patru din aceste țări sunt 100% dependente de gazele naturale provenite din Rusia, Germania importând 61,4% din necesitățile energetice in 2009 din Rusia, iar Luxembourg 98%.

Problemele legate de securitatea energetică sunt abordate din păcate cel mai adesea la nivel național, bilateral, fără a se considera realitățile celorlalte state membre și interdependența dintre acestea pentru realizarea unei Uniunii competitive.

Politica energetică europeană poate fi îmbunătățită doar printr-o **abordare colectivă** în ceea ce privește luarea deciziilor.

De asemenea, Uniunea necesită o **piață internă funcțională** și o mai bună cooperare la nivel regional și European.

Astfel, România va trebui să țină cont de o rețea extrem de complexă de interese energetice în UE în pregătirea pozițiilor sale pentru 2019. În același timp, această fragmentare oferă și posibilitatea propunerii unor soluții coerente și care să avantajeze țara noastră – dacă ele vor fi găsite.

2. Dezvoltarea durabilă

Politica energetică durabilă are în vedere satisfacerea necesarului de energie în prezent, fără a reduce șansele generațiilor următoare de a beneficia de accesul la surse de energie.

Dezvoltarea durabilă implică următoarele obiective strategice:

- Creșterea eficienței energetice.
- Reducerea impactului negativ al producerii de energie asupra mediului înconjurător.

- Creșterea investițiilor în domeniul cercetării surselor alternative de energie fără a afecta politicile de prețuri și mai ales fără a intensifica fenomenul de sărăcie energetică în statele membre.
- Utilizarea rațională a energie și educația consumatorilor în această direcție.
- Definirea unui cadru de protejare a consumatorilor vulnerabili în statele membre.
- Promovarea producerii energiei prin resursele regenerabile.

3. Obiective concrete

Politica energetică europeană, la nivel general, ar trebui să se axeze în primul rând pe **utilizarea noilor mijloace tehnologice** în vederea reînnoirii infrastructurii, **scăderea emisiilor de carbon** și **limitarea impactului asupra mediului înconjurător**. De asemenea, se necesită luarea unei decizii comune cu privire la încheierea contractelor pentru furnizarea gazelor naturale de către Rusia – care aplică de cele

mai multe ori prețuri diferite, în funcție de afinitățile politice.

Mai mult, printre priorități ar trebui să se numere și investițiile în **diversificarea surselor de energie**, astfel încât Statele membre să fie capabile să răspundă rapid în eventualitatea în care costurile financiare sau politice ale importurilor din Est devin prea ridicate.

În conformitate cu angajamentele Uniunii Europene, Președinția Română ar trebui să promoveze și să negocieze angajamentul celorlalte State membre de a emite cu mai puțin de 40% gaze cu efect de seră până în 2030, comparat cu cantitățile actuale.

Nu în ultimul rând, eforturi vor fi necesare pentru corectarea piețelor de energie și sporirea luptei împotriva încălzirii globale și o pondere **mai mare a energiei din surse regenerabile** după 2020

4. Perspectivele post 2020

Uniunea Energetică are ca scop reforma politicii energetice actuale, în vederea sporirii competitivității Statelor Membre în ceea ce privește accesul la surse

regenerabile de energie, dar și asigurarea siguranței în

"Provocarea cu care se confruntă Europa este de a le permite actorilor de pe piață să reducă costurile energiei din surse regenerabile"

alimentarea cu energie.

UE va rămâne pe termen scurt vulnerabilă la șocurile externe precum întreruperea bruscă a fluxului de gaze naturale (cum s-a întâmplat în 2009).

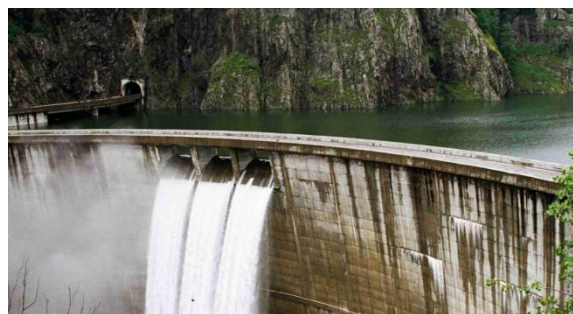
Analiza tuturor scenariilor arată că, în 2050, cea mai mare parte din tehnologiile de aprovizionare cu energie provine din sursele regenerabile de energie. Astfel, cea de-a doua premisă majoră pentru un sistem energetic mai sustenabil și mai sigur este o pondere mai mare a energiei din surse regenerabile după 2020. În 2030, toate scenariile de decarbonizare sugerează că ponderea surselor regenerabile de energie va crește, atingând până la 30 % din energia finală brută.

Provocarea cu care se confruntă Europa este de a le permite actorilor de pe piață să reducă

costurile energiei din surse regenerabile prin ameliorarea cercetării, industrializarea lanțului de aprovizionare și eficientizarea politicilor și a sistemelor de sprijin. Acest lucru ar putea necesita o mai mare convergență la nivelul schemelor de sprijin și responsabilități mai mari pentru costurile sistemului între producători, în plus față de operatorii.

5. Recomandări

În septembrie 2014, România a adoptat amendamente la legislația energetică, menite să asigure transpunerea deplină a celui de-al treilea „Pachet de energie electrică și gaze naturale”. În 2012, contribuția totală a surselor regenerabile de energie a fost deja de 22,9%, aproape de ținta națională de 24% pentru anul 2020 în România.

Într-un context din ce în ce mai globalizat, România își dezvoltă politica energetică în cadrul schimbărilor pe plan european și internațional. Așadar, prioritățile energetice trebuie elaborate în scopul îndeplinirii obiectivelor Uniunii energetice ale UE.

Statele localizate în Estul Europei tind să fie mai vulnerabile în ceea ce privește importul de energie din cauza, printre altele, a lipsei investițiilor în infrastructură și a surselor regenerabile de energie.

Securitatea aprovizionării cu energie vizează fiecare stat membru, acest lucru este valabil în special în cazul regiunilor mai puțin integrate și conectate, precum țările baltice și Europa de Est. Din acest motiv, România, beneficiind de vizibilitate sporită pe parcursul celor 6 luni de Președinție a Consiliului Uniunii Europene, ar putea atrage atenția asupra uneia din prioritățile cheie nu doar pentru zona de Est a UE, dar și pentru securitatea Uniunii în integralitate.

Totodată România trebuie să aibă în vedere păstrarea a 5 elemente strategice cheie pentru asigurarea atingerii obiectivelor stabilite în cadrul pachetului Comisiei

„Energie curată pentru toți europenii” când va deține Președinția UE. Aceasta, pe lângă **eforturi diplomatice** de a acoperi eventualele goluri lăsate de ieșirea Marii Britanii din UE.

Aceste direcții strategice sunt:

(1) O atenție specială ar trebui acordată în continuare dezvoltării **surselor regenerabile de energie**. Ritmul de dezvoltare al acestora, impactul pe care îl au pe piață și creșterea rapidă a ponderii acestora în cererea de energie impun o modernizare a cadrului de politică. Obiectivul UE de a obține o pondere de 20% a energiei din surse regenerabile s-a dovedit până acum un stimulent eficient pentru dezvoltarea surselor regenerabile de energie în UE și este necesar să se analizeze din timp opțiunile în ceea ce privește etapele care vor urma după 2030.

(2) **Prețurile energiei trebuie să reflecte mai bine costurile**, în special costurile noilor investiții necesare în ansamblul sistemului energetic. Transformarea va fi cu atât mai ușoară pe termen lung cu cât prețurile vor reflecta mai devreme costurile.

(3) **O atenție deosebită ar trebui să se acorde celor mai vulnerabile grupuri de țări**, pentru care va fi o provocare să facă față transformărilor sistemului energetic. Ar trebui să fie definite măsuri specifice, la nivel național și local, pentru a evita penuria energetică, deasemenea pentru a se evita situația în care grupurile vulnerabile vor avea de suferit iar fenomenul sărăciei energetice va fi și mai vizibil în statele membre. Toate acestea din cauza lipsei de inițiative politice viabile care să vizeze aspectele descrise pe fondul adaptării prețurilor surselor de energie la nevoile de investiții.

(4) Este nevoie să se conștientizeze caracterul urgent

și responsabilitatea colectivă pentru dezvoltarea de **noi infrastructuri energetice și capacități de stocare** pe teritoriul Uniunii și cu țările vecine.

(5) Statele membre și investitorii au nevoie de **etape concrete**. Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon a indicat deja etape în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră. Următorul pas este definirea **cadrlui de politică până în 2030**, care poate fi anticipat în mod rezonabil și care se află în centrul preocupărilor celor mai mulți dintre investitorii actuali.

DESPRE Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Centrul de Expertiză Europeană EUROPULS este o organizație non-guvernamentală înființată în anul 2010 la Bruxelles de un grup de experți români în afaceri europene. Scopul acesteia este acela de a promova procesul de integrare europeană în România dar și de a contribui la dezvoltarea unui spațiu public european. Europuls urmărește să încurajeze dezbaterile publice pe teme europene prin articole și studii, precum și prin organizarea de dezbateri, ateliere de lucru și conferințe, printre participanții la aceste evenimente numărându-se comisari europeni, europarlamentari români și străini, lideri politici, reprezentanți ai societății civile, experți și jurnaliști.

Europuls este inițiatorul și principalul organizator al EUROSFAT, forumul anual dedicat dezbaterilor pe teme europene și partener fondator al proiectului RO2019 pentru sprijinul Președinției Române a Consiliului UE din 2019.

Asociația Europuls, înființată în 15 martie 2010 și înregistrată oficial atât în România cât și în Belgia, este complet independentă de orice organism cu caracter politic.

www.europuls.ro

AUTORI

Maria SUMAN
Affiliated Expert

Gabriel TRĂISTARU
Board Member

Bogdan DELEANU
Executive Director

Copyright © 2017 Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Toate drepturile sunt rezervate, conform Legii nr. 18/1996 privind drepturile de autor.

Întregul conținut al documentului, indiferent de natura lui (text, imagini, elemente grafice, etc.) este proprietatea Europuls – Centrul de Expertiză Europeană. Conținutul nu poate fi reprodus, modificat, transferat, distribuit, republicat, copiat sau transmis în orice alta formă fără permisiunea prealabilă a Europuls.